

13. cvičení – Metrické prostory

<https://www2.karlin.mff.cuni.cz/~kuncova/vyuka.php>, kuncova@karlin.mff.cuni.cz

1 Separabilní prostory

Definice 1. Necht' (X, ρ) je metrický prostor. Řekneme, že $A \subset X$ je *hustá*, pokud $\overline{A} = X$.

Metrický prostor (X, ρ) se nazývá *separabilní*, jestliže v něm existuje spočetná hustá podmnožina.

- Úloha 2.**
1. Ukažte, že $\mathbb{R}^n$, $\mathbb{C}^n$ a $\mathbb{R} \setminus \mathbb{Q}$ jsou separabilní.
  2. ♡ Ukažte, že $(C([0, 1]), \rho_{\text{sup}})$ je separabilní.
  3. ❀ Za jakých podmínek je separabilní diskretní metrický prostor?
  4. ❄ Ukažte, že Lebesgueův prostor $L^1([0, 1])$ je separabilní.

Věta 3. Necht' (X, ρ) je metrický prostor. Jestliže existuje nespočetná množina $A \subset X$ a $\varepsilon > 0$ takové, že pro každé $x, y \in A$, $x \neq y$, platí $\rho(x, y) \geq \varepsilon$, pak X není separabilní.

Poznámka 4. Necht' $p \in [1, \infty)$ a l_p je množina všech reálných posloupností $\{x_n\}$, pro něž řada $\sum_{n=0}^{\infty} |x_n|^p$ konverguje. Pak definujeme metriku

$$\rho_p(x, y) = \left(\sum_{n=0}^{\infty} |x_n - y_n|^p \right)^{1/p}.$$

Poznámka 5. Označme l_{∞} prostor všech omezených reálných posloupností $\{x_n\}$ a c_0 prostor všech (omezených) reálných posloupností $\{x_n\}$ s $\lim_{n \rightarrow \infty} x_n = 0$. Oba jsou s metrikou

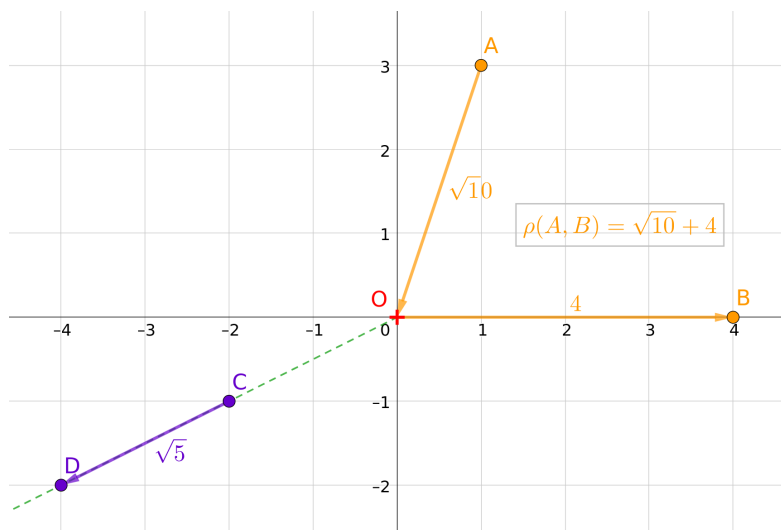
$$\rho_{\infty}(x, y) = \sup_{n \in \mathbb{N}} |x_n - y_n|.$$

Úloha 6 (♡). Ukažte, že

1. l_{∞} není separabilní.
2. c_0 je separabilní.

Úloha 7 (❀). Rozhodněte, zda pampeliškový prostor je separabilní. Položme $X = \mathbb{R}^2$, pro prvky $A = [a_1, a_2]$, $B = [b_1, b_2]$ pak máme metriku

$$\rho(A, B) = \begin{cases} \sqrt{(a_1 - b_1)^2 + (a_2 - b_2)^2}, & A, B \text{ leží na stejném poloměru,} \\ \sqrt{a_1^2 + a_2^2} + \sqrt{b_1^2 + b_2^2}, & \text{jinak.} \end{cases}$$

Úloha 8. Označme L_0 prostor všech lipschitzovských funkcí z $[0, 1]$ do $\mathbb{R}$ takových, že $f(0) = 0$. Zaveďme metriku

$$\rho(f, g) = \sup \left\{ \frac{|(f - g)(x) - (f - g)(y)|}{|x - y|}; x \neq y \right\}$$

- jde o lipschitzovskou konstantu funkce $f - g$.

Ukažte, že prostor L_0 není separabilní.

Návod: Uvažujte funkce, které se rovnají 0 na $[0, r]$ a pak se rovnají $x - r$ pro různá $r \in [0, 1]$. Obrázek k návodu: <https://www.geogebra.org/calculator/w45zzxfk>

2 Totálně omezené prostory

Definice 9. Necht (X, ρ) je metrický prostor, necht $\varepsilon > 0$. Řekneme, že $M \subset X$ je ε -sít v X , jestliže pro každý bod $x \in X$ existuje bod $y \in M$ takový, že $\rho(x, y) < \varepsilon$.

Definice 10. Metrický prostor (X, ρ) se nazývá *totálně omezený*, jestliže pro každé $\varepsilon > 0$ existuje konečná ε -sít.

Poznámka 11. • Někdy se říká i *prekompaktní*.

• Definici lze potkat i takto: Z každého ε -pokrytí lze vybrat konečné podpokrytí.

Úloha 12. Za jakých podmínek je diskrétní metrický prostor omezený? Za jakých je totálně omezený?

Úloha 13 (☆). Uvažujte prostor l^2 . Jeho jednotková sféra je omezená množina. Ukažte, že není totálně omezená.

Úloha 14 (PRAVDA – NEPRAVDA).

ANO–NE Totálně omezená množina je omezená.

ANO–NE Omezená množina je totálně omezená.

Úloha 15 (⊗). Ukažte, že uzávěr totálně omezeného prostoru je totálně omezený.

Úloha 16. Najděte příklad metrického prostoru, který je totálně omezený, ale není kompaktní.

3 Souvislé prostory

Definice 17. Řekneme, že metrický prostor (X, ρ) je *souvislý*, jestliže **není** sjednocením dvou neprázdných disjunktích otevřených množin.

Věta 18 (Charakterizace souvislých prostorů). Nechť (X, ρ) je metrický prostor. Pak jsou následující výroky ekvivalentní.

1. Prostor X není souvislý.
2. Existují dvě neprázdné disjunktí množiny $F_1, F_2 \subset X$ uzavřené v (X, ρ) a takové, že $X = F_1 \cup F_2$.
3. Existuje obojetná neprázdna množina H splňující $H \neq X$.
4. Existuje spojitě surjektivní zobrazení $f : (X, \rho) \rightarrow (\{0, 1\}, \rho_{diskr})$.

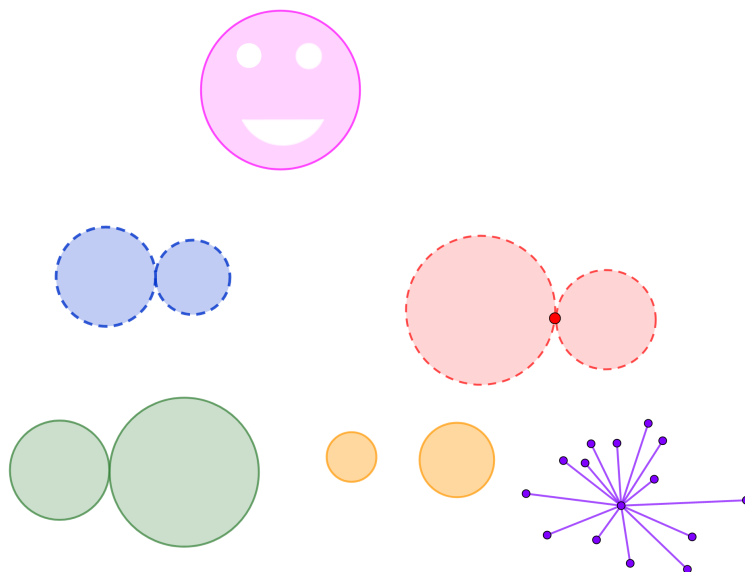
Poznámka 19 (Jiná definice). Prostor (X, ρ) je *nesouvislý*, jestliže existují disjunktí neprázdné množiny $A, B \subseteq X$ takové, že $X = A \cup B$ a $\bar{A} \cap B = A \cap \bar{B} = \emptyset$.

Definice 20. Nechť (X, ρ) je metrický prostor, nechť $J \subset X$. Řekneme, že J je *křivka* v prostoru (X, ρ) , jestliže existuje spojitě zobrazení $f : [0, 1] \rightarrow (X, \rho)$ takové, že $f([0, 1]) = J$.

Řekneme, že množina $A \subset X$ je *křivkově souvislá* v prostoru (X, ρ) , jestliže pro každé $a, b \in A$ existuje spojitě zobrazení $f : [0, 1] \rightarrow (A, \rho)$ takové, že $f(0) = a$ a $f(1) = b$.

Věta 21 (O vztahu souvislosti a křivkové souvislosti). Každá křivkově souvislá množina v metrickém prostoru je v tomto prostoru souvislá.

Úloha 22. Které množiny (jsme v $\mathbb{R}^2$) jsou souvislé?

Úloha 23 (PRAVDA – NEPRAVDA).

ANO–NE Necht' A není souvislý. Pak $\bar{A}$ není souvislý.

ANO–NE Necht' A je souvislý. Pak $\bar{A}$ je souvislý.

ANO–NE Necht' A je souvislý. Pak $\text{int } A$ je souvislý.

ANO–NE Necht' $\bar{A}$ není souvislý. Pak A není souvislý.

Úloha 24 (PRAVDA – NEPRAVDA).

ANO–NE Necht' A není souvislý. Pak A^c není souvislý.

ANO–NE Necht' A je souvislý. Pak A^c není souvislý.

ANO–NE Necht' A je souvislý. Pak A^c je souvislý.

ANO–NE Necht' A a B jsou souvislé. Pak $A \cup B$ je souvislá.

ANO–NE Necht' A a B jsou souvislé. Pak $A \cap B$ je souvislá.

Úloha 25. Za jakých podmínek je diskrétní metrický prostor souvislý?

Úloha 26 (♥). Ukažte, že prostor $\mathbb{R}^2 \setminus \mathbb{Q}^2$ je křivkově souvislý.

Figure 1: <https://www.meme-arsenal.com/en/create/template/805594>

(2.2) polynomy s $\mathbb{Q}$ koeficienty	(13) posloupnosti, které mají na n -tém místě 1, jinde 0.
(2.3) jak vypadá konvergence v diskř. prostoru?	(15) Zadržte s $\varepsilon/2$ síť. Když jí nafouknete na ε -síť, co se stane?
(2.4) co některé jednoduché funkce?	(26) Hledejte spojnice bodů x a y , které jdou přes osu úsečky xy .
(6.1) posloupnosti typu $X_A, A \subset \mathbb{N}$	(7) Zvolte bod x . Kde musí ležet jeho hustý kamarád? A
(6.2) posloupnosti s $\mathbb{Q}$ členy	kolik je poloprímek, které procházejí počátkem?